

04.12.2018

Asia/10

§ 617

Jakeluliikenteen pysäköintitunnuksen käyttöönotto

HEL 2018-010313 T 08 02 04

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti hyväksyä liitteenä 1 olevan Jakeluliikenteen pysäköintitunnus –raportin ohjeellisena noudatettavaksi ja ottaa käyttöön jakeluliikenteen pysäköintitunnuksen. Käyttöönotto toteutetaan liitteen 1 kohdassa 5 esitetyn käyttöönottosuunnitelman mukaisesti.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli liikenneinsinööri Juha Hietanen. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Juha Hietanen, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37120
juha.hietanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Jakeluliikenteen pysäköintitunnus loppuraportti

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunkiympäristölautakunta

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Jakeluliikenteen pysähtymisongelmat on nostettu esiin useissa kaupungin strategisissa suunnitelmissa. Jakeluliikenteen pysäköintitunnus otetaan käyttöön jakeluliikenteen ajoneuvojen pysähtymisen helpottamiseksi ja jakelutoiminnan selkeyttämiseksi. Elinkeinoelämän edustajat ovat toivoneet tunnuksen käyttöönottoa.

Jakeluliikenteen pysäköintitunnuksen käyttöönoton tavoitteita ovat jakeluliikenteen tarpeiden turvaaminen ja jakelutoiminnan tehostaminen, jakelutapahtuman nykyistä selkeämpi määrittely, pysäköinninvalvonnan helpottaminen sekä liikenneturvallisuuden ja viihtyisyyden edistäminen.

Jakeluliikenteen pysäköintitunnuksen myöntämisehtoja laajennetaan vaiheittain edellyttäen, että saadut kokemukset perustelevat laajentamista. Vaatimukset jakeluliikenteen pysäköintitunnuksen saamiseksi eivät tulisi olla liian tiukat, jotta jakelutyötä suorittavat saavat tunnuksen tarkoituksenmukaisella tavalla. Pysäköinninvalvonta valvoo mahdollista väärinkäyttöä.

Jakeluliikennettä voidaan ohjata haluttuun paikkaan tai ajankohtaan velvoittamalla käyttämään jakeluliikenteen pysäköintitunnusta. Tunnuksella käytettäviksi voidaan osoittaa kuormauspaikkoja niiden voimassaoloaikoina sekä maksullisia pysäköintipaikkoja ilman velvollisuutta maksaa pysäköintimaksua. Jalkakäytävällä tai pyörätiellä pysähtyminen voidaan kieltää tarkoin erikseen valituissa kohteissa tekstillisellä kilvellä. Jakelu mahdollistetaan osoittamalla pysäköintitunnuksella kuormauspaikkoja jakeluliikenteelle parhaiten soveltuville paikoille.

Jakeluliikenteen pysäköintitunnus on maksullinen, sillä se toteutetaan ulkopuolisen operaattorin toteuttamana mobiilisovelluksena. Tunnuksen hinnan tulee olla sellainen, että siitä saatavat hyödyt koetaan suuressa määrin kuin kustannukset. Vähäpäästöiset ajoneuvot saavat alennuksen tunnuksen hinnasta.

Jakeluliikenteen pysäköintitunnus toteutetaan mobiilisovelluksena. Tähtävänä on, että yrityksillä on mahdollisuus käyttää sovellusta omien järjestelmiensä kautta. Tunnuksen avulla kerätään tietoja jakelutoiminnasta ja tätä tietoa tullaan käyttämään jakeluliikenteen kehittämiseen.

Jakeluliikenteen pysäköintitunnus otetaan käyttöön vaiheittain ydinkeskustasta aloittaen. Jos kokemukset ovat hyviä, tunnuksen käyttöä laajennetaan. Ensivaiheen käyttöönottosuunnitelman vaiheet ovat suunnitelmien laadinta kuormauspaikkojen lisäämisestä ja käytöstä, tunnuksen sopimusehtojen laadinta ja päätöksenteko, pysäköintitunnuksen teknisen toteutuksen ja hankinnan suunnittelu sekä toteutus, käyttöönotosta tiedottaminen, suunnitelmien toteutus katuverkossa sekä käyttöönotto.

Esittelijän perustelut

Jakeluliikenteen pysäköintitunnuksen tarve

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Helsingin kaupunkistrategian 27.9.2017. Strategian mukaan kaupungissa kehitetään aktiivisesti liike-elämän logistiikan edellytyksiä. Kaupunki huolehtii elinkeinoelämän edellyttämän liikenteen kilpailukyvyyn turvaamisesta. Kaupunginhallituksessa 17.2.2014 hyväksytyn Helsingin pysäköintipolitiikan neljäs kärkitoimenpide on yrityspysäköintijärjestelmän kehittäminen. Kärkitoimenpiteessä on nostettu esiin tavara- ja jakeluliikenteen pysäköinnin kehittäminen ja

siinä yhteydessä mainittu jakeluliikenteelle suunnatut pysähtymistä helpottavat ratkaisut. Kaupunginhallituksessa 23.3.2015 hyväksytyssä Citylogistiikan toimenpideohjelmassa esitetään jakeluliikenteen pysäköintitunnuksen käyttöönottoa jakeluliikenteen sujuvuuden ja selkeyden parantamiseksi.

Jakeluliikenne Helsingin kantakaupungissa on haastavaa. Katutilaa on rajoitetusti ja sitä käyttävät monet eri toiminnot. Tilanne koetaan helposti sekavaksi, ja eri toimintojen oikeudet ja velvollisuudet eivät aina ole selviä. Jakeluliikenteen pysäköintitunnuksen avulla selkeytetään tilannetta. Tunnus auttaa osoittamaan, kuka on jakelija. Merkitsemällä kaduille kuormauspaikkoja ja osoittamalla ne jakeluliikenteen pysäköintitunnuksella käytettäviksi voidaan paremmin osoittaa, mistä jakelun halutaan tapahtuvan. Vaikka ydinkeskustassa katutilalle on paljon hylkkeitä käyttäjiä, on kuitenkin tavoitteena lisätä kuormauspaikkoja erikseen päätettäviin jakelun kannalta tärkeisiin paikkoihin.

Kuljetusalan toimijoiden osallistaminen

Selvitystyön aikana haastateltiin kuljetusalan toimijoita ja järjestettiin yksi työpaja. Tilaisuudessa saatiin kommentteja esitetystä pysäköintitunnuksesta, kehittämisehdotuksia sekä kuljetusalan näkemyksiä tunnuksen käytöstä ja jakeluliikenteen toimintaolosuhteista Helsingissä.

Jakeluliikenteen pysäköintitunnuksen tavoitteet

Jakeluliikenteen pysäköintitunnuksella edistetään liikenneturvallisuutta ja viihtyisyyttä. Tavoitteena on rauhoittaa jalkakäytävät ja pyöräkaistat mahdollisimman hyvin jakeluliikenteen pysähtymiseltä. Samalla kuitenkin turvataan jakeluliikenteen tarpeet.

Jakeluliikenteen pysäköintitunnus määrittelee jakelutapahtuman. Vilkaassa kaupunkiliikenteessä on usein vaikeaa määritellä jakelutapahtumaa ja sen kesto. Pysäköintitunnus helpottaa tätä.

Jakeluliikenteen pysäköintitunnus helpottaa pysäköinnin valvontaa. Pysäköinnin valvojalla on usein vaikeuksia tulkita, koska on pysähtynyt jakelutarkoituksessa ja milloin muusta syystä. Jos esimerkiksi jakeluruutuun on pysähtynyt ilman tunnusta ja se vaaditaan, pysäköintivirhemaksun voi antaa ilman tulkintaa. On huomattava, että myös jakeluliikenteen pysäköintitunnuksen käyttäjän tulee noudattaa lakeja kaikissa tilanteissa.

Jakeluliikenteen pysäköintitunnus viestittää ulkopuolisille, että jakelutoiminta on käynnissä. Tämä ehkäisee väärinkäsityksiä. Yritysten ylimääräinen työ vähenee, kun niiden ei tarvitse käsitellä niin paljon väärinkäsityksistä aiheutuneita palautteita.

Jakelutoiminta tehostuu, kun jakelupaikoille ei enää pysäköidä niin paljon sinne kuulumattomia ajoneuvoja. Jakeluautojen ei tarvitse etsiä laillista pysähtymispaikkaa niin paljon kuin ennen. Jakelutunnukseen voidaan liittää mobiilisovelluksia, jotka tuovat hyötyjä tunnuksen käyttäjille. Esimerkkinä on sovellus, josta näkee ennakkoon, onko jakelupaikka vapaana.

Jakeluliikenteen pysäköintitunnuksen myöntämisehdot

Jakeluliikenteen pysäköintitunnus otetaan käyttöön ja sen myöntämisehtoja laajennetaan vaiheittain. Seuraavaan vaiheeseen voidaan siirtyä, kun kokemukset edellisestä vaiheesta sekä katuverkon toimenpiteiden edistyminen tämän mahdollistavat.

Ensimmäisessä vaiheessa tunnus myönnetään vain kuorma- ja paketti-autoille. Tunnus myönnetään kaikilla toimialoilla toimiville ammattimaisista jakelutoimintaa suorittaville yrityksille, joilla on y-tunnus. Tunnusta voi käyttää vain jakelutoiminnassa, ja sen käyttöä valvoo pysäköinninvalvonta. Jos käyttäjä väärinkäyttää tunnusta toistuvasti tai tahallisesti, tunnuksen käyttöoikeus voidaan poistaa. Myöhemmissä vaiheissa tunnus voidaan tarvittaessa myöntää myös henkilöautoille ja yksityishenkilöille.

Jakeluliikenteen pysäköintitunnuksen antamat oikeudet

Jakeluliikenteen pysäköintitunnuksella voi käyttää lastausruutuja niiden voimassaoloaikana sekä niihin mahdollisesti liittyviä mobiilisovelluksia. Lastausruutuja voi käyttää vain jakelutoimintaan ja korkeintaan 20 minuuttia kerrallaan. Uuden tieliikennelain mukaisia kuormauspaikkoja lisätään tarpeellisiin paikkoihin ja niiden voimassaoloaika säädetään jakeluliikenteen tarpeen mukaiseksi.

Liikennemerkkin lisäkilvellä voidaan vapauttaa tunnuksen käyttäjät pysäköintimaksuista maksullisen pysäköinnin paikoilla sekä aikarajoituksista kiekkoapaikoilla. Tällöin toiminnan tulee olla todellista jakelua. Pysäköinninvalvonta valvoo tätä.

Jos jakeluliikenteen tavallisesti sallittuun aikaikkunaan tehdään poikkeuksia, poikkeusaikojen käyttö voidaan kytkeä jakeluliikenteen pysäköintitunnuksen käyttöön sekä mahdollisesti kaluston vähäpäästöisyyteen ja meluisuuteen. Kävelykaduille ei lähtökohtaisesti sallita jakeluliikennettä vilkkaimpina asiointiaikoina.

Helsingissä on keskeisiä alueita, joissa halutaan korostaa jalankulun hyviä olosuhteita. Näillä alueilla jalkakäytävällä ja pyörätiellä pysähtyminen voidaan kieltää tekstiilillä kilvellä. Jakeluolosuhteet turvataan

lisäämällä kuormauspaikkoja sopiviin paikkoihin. Paikkoja on luvallista käyttää jakeluliikenteen pysäköintitunnuksella.

Jakeluliikenteen pysäköintitunnuksen hinnoittelu

Jakeluliikenteen pysäköintitunnuksen hinta päätetään myöhemmin tunnuksen ehtojen määrittelyn yhteydessä. Täysin maksuton tunnus ei ole, koska se toteutetaan ulkopuolisen operaattorin toteuttamana mobiilisovelluksena, jolloin operaattorille tulee maksaa provisio järjestelmän toteuttamisesta. Tunnuksen käytön hinnaksi tulee minuuttihinta, ja päiväkohtaiselle kustannukselle asetetaan maksimi. Vähäpäästöisille ajoneuvoille myönnetään alennusta normaalihintaisen tunnuksen hinnasta.

Tunnuksen toteutus

Jakeluliikenteen pysäköintitunnus toteutetaan ulkoistettuna palveluna. Se on mobiilisovellus, jota käytetään samalla periaatteella kuin nykyisiä pysäköinnin maksusovelluksia. Mukana voi olla ajoneuvoon kiinnitettävä tarra, joka informoi ulkopuolisia, että kysymyksessä on jakelutoiminta. Pysähtymistä ja tunnuksen käyttöä pysäköinninvalvonta voi valvoa ilman tarraakin.

Jakeluliikenteen pysäköintitunnukseen laaditaan rajapinta, jonka avulla yritykset voivat käyttää tunnusta omien järjestelmiensä kautta. Tunnus liitetään osaksi Helsingin kaupungin pysäköintihubia, joka mahdollistaa käytön valvonnan pysäköinnintarkastajan päätelaitteelta.

Jakeluliikenteen pysäköintitunnuksen mobiilisovelluksella voidaan kerätä tietoa esimerkiksi lastauspaikkojen käyttömääristä sekä pysähtymisten kestoista. Tietoja voidaan käyttää jakeluliikenteen jatkokehittämisessä. Tunnukseen voidaan kytkeä muita sovelluksia, jotka tehostavat ja helpottavat jakelua ja tuovat tunnukselle lisäarvoa.

Jakeluliikenteen pysäköintitunnuksen käyttöönotto

Ydinkeskustaan perustetaan pilottialue, jolla on tavoitteena mahdollisuuksien mukaan kieltää jalkakäytävällä pysäyttäminen. Tavoitteena on, että varsinkin vilkkaimmilla jalankulkualueilla jakelua ei tehdä jalkakäytäviltä vaan kuormauspaikka -liikennemerkillä erikseen merkityiltä kuormauspaikoilta. Kuormauspaikkoja voi käyttää jakeluliikenteen pysäköintitunnuksella. Kohteet tulee valita huolella, jotta jakelu saadaan hoidettua.

Jakeluliikenteen pysäköintitunnuksen käytöstä ja hankinnasta laaditaan sopimusehdot. Sopimusehdoissa tulee määritellä ja ottaa kantaa seu-

raaviin asioihin: pysäköintitunnuksen hankkiminen ja hakijalta edellytettävät tiedot, tunnuksen antamat oikeudet sekä tunnuksen hinta.

Laaditaan yksityiskohtaiset liikenteen ohjaussuunnitelmat jakeluliikenteen pysäköintitunnuksen käyttöönottamiseksi. Suunnitelmien ja sopimusehtojen valmistuttua ne hyväksytetään poliittisessa päätöksenteossa.

Määritetään jakeluliikenteen pysäköintitunnuksen tekninen toteutus ja hankintamalli. Mallina voidaan käyttää pysäköinnin mobiilimaksamisessa käytettyä teknistä toteutus- ja hankintamallia.

Tunnuksen käyttöönotosta tulee tiedottaa yrityksiä ja kaupunkilaisia erikseen tehtävän suunnitelman mukaisesti. Tavoitteena on, että tunnuksen käyttöönotto sujuu jouhevasti ilman väärinkäsityksiä ja tunnuksen tarpeellisuus ymmärretään.

Jakeluliikenteen pysäköintitunnus otetaan käyttöön vaiheittain ydinkeskustasta aloittaen. Käyttöä laajennetaan siitä saatujen kokemusten perusteella.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Juha Hietanen, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37120
juha.hietanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Jakeluliikenteen pysäköintitunnus loppuraportti

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunkiympäristölautakunta

Tiedoksi

Palvelut ja luvat/Pysäköinninvalvonta/Kaija Kossila